

votlino, v katero je vstopil že čisto izmučen. Utrujenost ga je premagala, hitro je zaspal. Ko se je prebudil, je spoznal, da se nahaja v sredi med levo družino. Kaj se je zgodilo? Po pripovedovanju zamorca se je razvilo med njim ter posestniki brloga kmalu prijateljsko razmerje. Gost se je preživil s koreninami ter sadjem. Nekega dne se je vrnil v tabor poglavar — lev z velikim jelenom in okusnega obe- da se je udeležil tudi črnc. Od tedaj ni delil s četveronožci le stanovanja, ampak tudi hrano. Tako so pretekla tri leta. Pozneje se je odstranil iz votline levji par z odraslimi mladici in si izbral drugo bivališče radi hrane. Od tedaj ni imel zamorec v popolni samoti druge tolažbe nego levinjo, ki ga je obiskovala v gotovih presledkih in pokazala s tem napram njemu popolno udanost. Ubogi črnc je objokoval smrt edine prijateljice, katero je našel v pustinji v dobi dolgega prognanstva. Lovska družba se je zavzela za samotarja. Eden od lovcev mu je ponudil službo hlapca na farmi pri Johannesburgu.

Nekaj o človeški koži. Človeška koža je nekaj zelo imenitnega. Njena važnost ne tiči le v tem, da je nekaka odeja telesa, ampak ona je skladišče, ureja toploto, je organ za izločanje in občutenje. Da bomo te trditve spoznali, si moramo človeško kožo ogledati natančneje. Ako bi mogli res skočiti iz kože, kakor ljudje govorijo, in bi jo razgrnili po mizi, bi videli, da obsega $1\frac{1}{2}$ kvadratnega metra. Naša koža je zelo umetno delo. Koliko je že v njej raznih žlez. Že žlez za potenje je v koži $2\frac{1}{2}$ milijona. Koža je ustvarjena iz 5 plasti in je komaj $2\frac{1}{2}$ mm debela. Je zelo trdna ter elastična. Lahko se raztegne in se skrči zopet nazaj v prejšnjo obliko. Vsečina maščobne podlage moške kože znaša 13 kg, ženske 16 kg. Koža je porastena z dlakami, le na podplatih in no notrajni strani rok ne. Kožo na glavi pokriva 80.000 las, 20 tisoč dlak ostalo telo. Zanimivo je, da je barva las glede števila v tesni zvezi. Ženska ima n. pr. 140.000 svetlih las, ali 109.000 rujavih, ali 102.000 črnih, ali 88.000 rdečkastih. Lasje so zelo odpor- ni. Kitajec se pusti v cirkusu obesiti za kito. Lasje na glavi vzdržijo dvojno težo telesa. Na vsak posamezni las lahko obesimo utež 50 gramov. Las se da nategniti za eno tretjino prvotne dol- gosti. Človek lahko izpoti v $1\frac{1}{2}$ uri $2\frac{1}{2}$ litra vede.

Most.

Mogočen minister neke tuje države je sklenil, da bo pustil zgraditi preko velike reke most. To delo bi naj bilo največje tehnično čudo vseh časov. Vlada je dovolila za most 200 milijonov. Gradba je bila javno razpisana.

Iz vseh delov sveta so se oglasili gradbeni inženjerji. Minister je pregledal in preštudiral vse načrte in je iz-

bral 10, ki bi naj prišli v poštev pri ožji volitvi. Odločitev je trajala več tednov. Nekega dne se je dozdevalo, da bo dobil delo nemški inženjer, drugi dan pa so že govorili, da bo gradil Anglež. Po preteku nekaj ur je bila tudi ta vest preklicana in stavbenik iz Cikage se je veselil največjega upanja. Dne 28. avgusta je poklical minister inženjerje k sebi. Prišlo jih je le devet. »Gospodje«, je prišel minister, »število navzočih se je skrčilo za enega. Bil sem prisiljen k temu koraku, ker je bil ta gospod tolikanj drzen, da mi je ponudil podkupnino par stotisoč. Bila je moja dolžnost, ker sem sluga države, da sem pokazal temu gospodu vrata in pri tej priložnosti naglašam še enkrat, da se bo izvršila podelitev dela le na podlagi strokovnjaških razmotrivanj in da ne bodo igrali pri tem niti najmanjše vloge osebni ali politični vplivi. Gospodje, jaz vas pričakujem prihodnje dni vsakega posameznega v moji pisarni, da bom z vami še enkrat pregledal vsak načrt. Hvala lepa, gospodje!»

Po tem razgovoru niso bili gospodje inženjerji nič kaj dobre volje. Videti je bilo, da je podelitev dela odvisna le od slučaja, ker so bili že v naprej izključeni uplivi ter posredovanja. Stavbeniki so se razlezli po hotelih in so skušali podpreti vsak svoj načrt s tehničnimi in računskimi prednostmi. Minister jih je poslušal molče vsakega posameznega. Pokimal je: »Vaša razpravljanja so me zelo zanimala. Hvala lepa!« — »Ali lahko upam, gospod minister?« — »Ej, seveda«, je tolažil minister nestrpneže, »odločitev se bo izvršila pismenim potom.«

Osmega dne se je pripeljal francoski inženjer iz Pariza. Bil je najlepši poletni dan. Solnce je žgalo z neba, na katerem ni bilo niti sence kakega oblaka. Vremenski preroki so napovedovali stalno najlepše vreme. Tudi kake nevihte so bile izključene.

Francoski inženjer se je pustil javiti pri gospodu ministru in je bil sprejet. Koj pri vratih se je globoko priklonil in vprašal: »Gospod minister, vi ste me pozvali?« — »Da. Še enkrat bi rad slišal vse podrobnosti vašega načrta. Imate gotovo risbe seboj?« — Inženjer se je priklonil še enkrat in odgovoril: »Gospod minister, načrtov nisem prinesel seboj.« — »Ste jih pozabili?« — »Ne, nalašč jih nisem vzel seboj. Pred mojim hotelom ni bilo nobenega fija- kerja, moral sem peš k vam. Nisem hotel jemati seboj dragocene risbe, ker jo imam le v enem izvodu in bi bila brezmejna škoda, ako bi jo izpostavil nevarnosti dežja.« — Minister je bil ves iz sebe ter začuden: »Dežju? Zunaj vendar sije solnce!« — »Gotovo, gospod minister«, se je smehljaj inženjer, »vendar najkasneje v 10 minutah bo deževalo, kakor bi ulival iz škafa.« — Minister je stopil k oknu. »Izključeno. Daleč naokoli ni niti enega oblaka.« — Inženjer je nadaljeval bolj potihoma: »Kakor pač mislite, gospod minister. Jaz trdim, da bo lilo tekom 10 minut in sem pripravljen tozadevno z gospo- dom ministrom tudi staviti. Stavim 2 milijona, da bo deževalo.« — Minister

se je obrnil in gledal nato dolgo v Fran- coza. Nasmeh mu je zaigral na obrazu. »Dobro. Stava velja!«

Minister je dobil stavo. Gradba mo- stu je bila podeljena pismenim potom francoskemu inženjerju iz Pariza.

ZA NAŠO DECO

MOČVARJEVE SANJE.

Močvar je bil pravi prepirljivec. Zopet en- krat je hvalil v gostilni »dobre stare čase« nad vse ter je postal ves besen, ko so mu drugi ugovarjali. Po njegovem mnenju se ni za kmeta napravilo prav nič in bi bilo bolje, če bi se bilo pustilo vse, kakor je bilo prej. Ako bi vsak delal tako kakor je delal pra- ded, bi danes bilo vse bolje v deželi. S tem je udaril Močvar po mizi, da so kozarci kar odskakovali, je plačal in šel.

Kmalu je bil doma v postelji, ker ni imel daleč. Zadovoljen se je raztegoval. V njegovi glavi se še niso umirile misli na prejšnjo do- zdevno zlato dobo; vse drugo je bila neum- nost, samo dobri časi in praded so mu uga- jali. Tedaj je zaspal in imel čudne sanje.

Stal je pred svojo hišo, pa vendar ni bila prava. Kjer bi moral biti travnik, se je raz- prostiralo močvirje. Hiša je imela prav siro- mašno slamnato streho, podobna pa je bila bolj svinjaku kakor prostoru za ljudi. Ko se je Močvar baš hotel razjeziti nad zanikrnost- jo, ki je sevala iz vsega, kar je bilo v hiši in okoli nje, je stopil star mož iz hiše. Za sabo je vlekel suhega konja ter ga je vpregel pred plug. Močvar je stopil do starca in ga je po- prašal:

»Zakaj ne izsušite močvirja?«

»Nimam časa.«

»No, to ne bi bilo slabo. Kaj pa delate dru- gega?«

»Tlako opravljam. Najprej pride na vrsto graščakovo polje, potem šele moje.«

»Zakaj si pa hiše malo ne popraviš?«

»Nimam denarja, moram plačevati dese- tino.«

Seveda, Močvar je že slišal nekaj o tlaki in desetini. Bilo je toliko dela za tuje ljudi, da človek ni prišel do lastnega, in treba je bilo toliko plačevati, da doma ni ostalo prav nič.

»Torej niste kmetje, ampak hlapci!«

»Ti si gotovo velik gospod?« je menil stari.

»Večji ko ti. Kakšen plug imaš? Saj je ta- ko raven in plitek, da komaj malo zareže v zemljo.«

»Popravi ga!«

»Ni umetnost. Kako pa izhajaš z orodjem? Kako je na polju?«

»No, še tako. Če mi divjačina ne bo napra- vila preveč škode in če graščak ne bo imel na njivah lova, bo že še za ženo in otroka.«

»Kje pa imaš ženo?«

»V koči. Že leto in dan ima groznico.«

»Razumljivo, v tej luknji in ob nezdravi vodi. Kaj pa pravi zdravnik?«

»Ga ni treba. Kadar jo trese groznica, go- vorimo čez njo blagoslov za groznico.«

»Imaš otroke?«

»Da, fanta. Zdaj hoče v tujino in je šel h graščaku za dovoljenje prosit.«

»In to mirno pustite? Mi bi se bili že dav- no zbrali, pa bi bili tistemu gospodu poslali pismo.«

»Ko pa ne zna nihče pisati.«

»Pa gotovo so vam vsem pokazali tisti spis, po katerem morate biti tako poslušni?«

»Saj nihče ne zna čitati!«

»Vidim, vidim, živite kakor živina, tudi ne- umni ste tako!«

»Kaj?« se je zarežal stari, »ali je tebi bo- lje? Bodi tedaj vesel, ali mene ne žali, jaz sem tvoj praded.«

Pri tem se je Močvar prebudil. Od te dobe nikoli ne udari več po mizi, ko se govori o »dobrih starih časih«.

BOŽJE DELO.

1. Kdo je napravil lep svet, vse kar je blizu in daleč? Kdo je postavil na nebo sonce, lune in zvezde? Odkod velika množina živali? Kdo je ustvaril polje, hrib in dolino ter cvetice, drevesa in plodove?

2. Kdo je izlil bogato vodo v reke in jezera? Kdo razsipava po zimi snežinke? Kdo ukazuje vetrovom, da vejejo? Kdo izliva dež na livado? Kdo vodi oblake, rosi na travnike, na polja, trte?

3. To vse, vse, veliko in malo, je tvoje delo, Nevidni! Ti si Prvi, Ti sam si Stvarnik in Ohranitelj. Po Tvoji moči, na Tvoje povelje sem jaz, je vse, veliki Bog! Po Tebi je postalo vse.

J. K. Lavater.

PREHRANA IN PREBAVA.

Dokler živimo, se naše telo obrablja v vseh svojih delih in more trajati samo tedaj ter ostati pri moči, če zopet dostavimo, kar se je bilo porabilo. Obrabo naših telesnih delov in potrebno obnavljanje imenujemo izmenjavo snovi. Dokler se ta vrši, živimo, ko preneha, umremo — mrli smo. Če je izmenjava snovi nezadostna ali nepravilna, tedaj zbolimo.

Glavni sestavni del človeškega telesa tvori voda, ki jo nahajamo v vseh, tudi v trdnih telesnih delih.

Da se človek počuti dobro, mora svojemu telesu dovajati na dan precejšnjo količino vode. To se zgodi tudi tako, da ima vsa hrana, ki jo uživamo, v sebi vodo. Razen vode ima naše telo še razne druge sestavine, katere dobiva istotako potom uživanja hrane.

Če si hočemo ohraniti naše življenje ter ostati zdravi, tedaj moramo izbirati tako hrano, ki je za obnovo našega telesa neobhodno potrebna. Vsako hrano pa je treba, če nam naj koristi, v prebavnem aparatu tako predelati, da stopijo njeni deli v naš krvni obtok in morejo od tam vplivati na vzdrževanje telesa. Čimprej in čim laže dosepe hrana iz prebavil v kri, tem bolj jo moramo smatrati za lahko prebavno.

Dosti je ljudi, ki ne znajo svojih hranil prav izbrati. Nekateri jedo preveč mesa in jajc, drugi ne znajo hrane tako pripraviti, da bi bila hranilna in lahko prebavna. Bolj ko je kaka jed tekoča in mehka, tem hitreje jo moremo prebaviti. Trdo hrano, morda še celo malo prežvekanjo, telo izloči skoro neprebavljeno; torej telesu ne more nič koristiti.

Prebava se začne, ko damo jedi in pijače v ustno duplino. Tukaj razdrobimo trdo hrano z zobmi ter jo pomešamo s slinami. »Dobro prežvečeno je napol prebavljeno!« pravi pregovor. Nezdruvo je, če jedila prehlavno požiramo.

Ko dosepejo jedila in pijače v želodec ter tam ostanejo daljšo ali krajšo dobo, vsa želodčna stena v želodcu razmehčano hrano in jo prevede v krvni obtok. Trdne snovi pa so prepojene z želodčnim sokom in s slinami v zmes, katero poriva želodec, ki se more skr-

čiti in razširjati, ven v čreva. V nekem delu črev se pomešajo še z zmesjo žolč in odcedki trebušnih žlez. Velika množina sesalnih žilic, ki obdajajo črevesne stene, izloča iz zmesi najfinejše soke ter jih prevaja v kri. Čimdalje se poriva zmes po črevesju, tem manj ima v sebi dobrih, tekočih sestavin. Neprebavni snovi telo odpravi.

Pri zdravem človeku prepolnjuje jedila voh če pot po prebavnih organih v dobi 12 do 18 ur.

PRAVILA ZA HRANITEV.

1. Vsako jed dobro prezveči!
2. Jed naj ne bo ne prevroča in ne premrzla. Zlasti škoduje hitra menjava.
3. Kadar ješ, ne govori!
4. Jej počasi!
5. Ne misli pri jedi na druge stvari, ampak samo na jed! Potem bo koristila največ.
6. Ne pij preveč tekočine med jedjo!
7. Kadar ti jed najbolj diši, odloži žlico! To je za zdravje zelo važna zahteva.
8. Ne jej preveč zvečer! Potem ne boš nemirno spal, niti te ne bodo nadlegovale neprijetne sanje.

REŠITEV UGANK.

1.

Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.
Kdor ne dela, naj tudi ne je.
Kdor pare ne spoštuje, dinarja vreden ni.
Kdor ne zna slušati, ne bo znal zapovedovati.
Kdor ne seje v mladosti, ne more žeti v starosti.

2.

moč
meč
med
led
len
lan

3.

r	e	J	e	n
d	r	U	g	a
n	a	G	e	l
v	i	O	g	a
m	a	S	i	o
b	e	L	e	c
v	r	A	n	a
l	o	V	e	c
b	i	I	z	u
r	u	J	a	v
b	i	A	g	o

Šestleina deklina se da za svojo. Naslov v upravi lista. 1261

Majerja s štirimi delavskimi močmi iz okraja Maribor sprejme Lininger, Maribor, Koroševa ulica 32. 1268

Hlapec, star nad 30 let, se sprejme, župnišče Črešnjevec pri Slov. Bistrici. 1260

Nagrebni spomeniki! Se priporoča Koban, kamnosek, Rače pri Framu. 1238

Viničar z 2 ali 3 delavci se sprejme. Naslov v trgovini Maribor, Grajski trg št. 2. 1237

250 Din na dan

zaslužite v Vašem okraju. Pišite tovarni Persson, Ljubljana, poštni predal 307. — Znamko za odgovor! 1171

V PREMISLEK.

1. V trgovino pride kupec, kupi blaga za 40 Din in plača stotak. Trgovec nima drobiža in pošlje vajenca menjati k drugemu trgovcu. Vajenec prinese drobiž, trgovec izplača kupcu 60 Din in ta odide z blagom. Čez nekaj ur pride trgovec, kjer je vajenec menjal stotak in pravi, da ni pravi, ampak da je ponarejen. Prvi trgovec mora izplačati drugemu drug stotak, ponarejenega pa uničiti. Koliko škode ima prvi trgovec?

2. Ima telo kakor mačka, glavo kakor mačka, rep kakor mačka, kremplje kakor mačka — pa le ni mačka. Kaj je to?

3. Kdo krade, pa ni tat?

SMEŠNICE.

Velika korist. Prodajalec ur: »Oče, žele uro kupite! Hodi en teden, ne da bi jo navili.« — Sinček: »Oče, saj res, kupite to uro. Bog ve, kako dolgo bo hodila, če jo navijete, če že hodi brez navijanja cel teden.«

To je kaj drugega. Oče-profesor sinčku: »Glej, kakšen si! Vsega imaš dovolj, pa se nočeš učiti. Jaz sem bil kmečki sin, težko mi je bilo učenje, večkrat nisem imel ne zajtrka in ne večerje, pa kljub temu sem imel veselje do učenja.« — Sinček: »Da, pa pomisli, da si bil ti sin kmeta, jaz pa sem sin profesorja.«

Radovednost. Učitelj začetnikom: »Tako, in zdaj veste, kedar morate prihajati v šolo, kje je prostor za vsakega učenca in kam spravi svoje stvari. Kdo bi še hotel kaj vedeti, naj vstane! No, Tonček, kaj bi še ti rad vedel?« — Tonček: »Gospod učitelj, kedar pa začnejo počitnice?«

Učenec iz poštene hiše, dober računar, zdrav, močen, z dobrim šolskim spridevalom se sprejme takoj v trgovino mešanega blaga A. Golenko, Sv. Miklavž pri Ormožu. 1267

Viničar, priden, 2 do 3 osebe, se sprejme za obdelovanje majhnega vinograda in polja. I. Jaušnik, Spodnja Sv. Kungota (Murgraben). 1262

Prodaj posestvo, 13 orolov zemlje. Ješovnik Martin, Bačkova 22, Sv. Benedikt v Slov. goricah. 1263

V najem vzamem malo posestvo v bližini Maribora. Visslak, Janžev vrh, Brezno-Ribnica, poštnoležec. 1205

Kupim posestvo, srednje ali veliko, z dobrimi poslopji, v prometnem kraju. Naslov v upravi lista pod »Mirni dom«. 1264

Tri vinogradniška posestva na prodaj, nahajajoč se v občini Slatina v Halozah, tik ob okrajni cesti. Vsako posestvo obsega iz vinograda, sadonosnika, gozda ter v dobrem stanju nahajajoče se stanovanje, hleva in kleti ter se proda po nizki ceni. Pojasnila daje: Davorin Tombah, Maribor, Zrinjski trg 6. 1267

Inventarje, cerkvene račune pride delat duhovnik v pokoju. Naslov v upravi lista.

Kmetiška delavna moč, samski ali oženjen, ki skrbi za živino, dobro molze, vešč tudi vinogradnega dela, zmožen nemškega jezika, se sprejme pri Strugel, Št. Ilj v Sl. g. 1255

Pozor kmetovalci! Mavec (gips) za gnojenje dobavlja po izjemno nizki ceni Din 30.— za 100 kg, dokler zaloga traja Rudolf Deragan, trgovec, Laško; isti kupi tudi vsako množino bukovih in hrastovih pragov (švelerjev), ter razne vrste trdega lesa za žago. 1216

Posestvo v najem! V bližini Celja, tik železniške postaje se da pod ugodnimi pogoji z ali brez inventarjač Natančnejša pojasnila: M. Ternovec, Celje, poštno ležec. 1162

ALI VAM je že znana trgovina z železnino

FRANJO VRABL, PTUJ

(med sreskim poglavarstvom in gostilno g. Zupančiča)

in njene izvanredno nizke cene, vsah v to stroko spadajočih predmetov, kakor: železne kotle, alfe, železne, pocinkane in ploščevinaste posode, peči, štedilnike, dimne cevi, palice in obročne železo, žičnike, vsakovrstno orodje itd. 1179 Obiščite in prepričali se boste!